

Velký Vřešťov

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Dvůr Králové nad Labem

Nadmořská výška: 273 m n. m.

Počet obyvatel: 248

Adresa URL: www.velkyvrestov.cz

Okres: Trutnov

GPS souřadnice: 50.358485N, 15.751546E

První pís. zmínka: 1348 (676 let)

PSČ: 544 54

Historie obce Velký Vřešťov

Pověst

V pradávnych dobách sídlil v království českém velice dobrý rytíř, či kníže, který měl jedinou velice sličnou dceru, která velmi těžce onemocněla. Kníže hledal daleko široko lékaře, který by mu dceru uzdravil a zachránil. Doneslo se mu k sluchu, že v lesích žije zázračný lékař-poustevník. Vydal se s výpravou k poustevníkovi, ale v lesích zabloudili. Dnem i nocí tápala výprava v hustých lesích, až jedné noci uslyšela pronikavé zvuky, které nasvědčovaly hlasu opice. Šli za hlasem až na kopec, kde na vrcholku stromu seděla opice a vřešťela. Vřešťan svým pronikavým hlasem dovedl výpravu až blízko k jeskyni, ze které ji vyšel vstříc na první pohled učený muž. Poustevník vyslyšev přání knížete, vydal se na cestu, aby dceru jeho zachránil. Cestou vyprávěl knížeti, že když putoval světem za lékařskou vědou, že Vřešťana dostal darem v daleké cizině. Za takového hovoru došli do zámku, kde se poustevník ujal princeznina léčení a tuto za nemnoho dní zcela uzdravil. Kníže nabízel poustevníkovi bohatou odměnu leč ten odmítl. I rozhodl se kníže, že na místě, kde vřešťan svým hlasem uvedl výpravu na správnou cestu, vystaví hrad. Jak řekl tak i učinil, nazvavši tento hrad "Vřešťov" a to na památku, že opice vřešťan pomohla k uzdravení a záchraně jeho jediné dcery.

Rýzmburkové

První ověřenou zprávu známe až z roku 1348, kdy na Vřešťově sídlili Rýzmburkové, kteří měli v erbu třmen, a jedna jejich linie se začala nazývat Vřešťovští z Rýzmburka. Svůj majetek dobře spravovali a za jejich vlády hrad i městyš vzkvátal. Nejvýznamnější z nich, Aleš Vřešťovský z Rýzmburka, se proslavil za husitských válek. mimo jiné se stal po smrti Jana Žižky nejvyšším hejtmanem orebitů. 1. prosince 1433 byl Aleš zvolen na sněmu přívrženců pod obojí za správce a vladaře Království českého a Markrabství moravského a spravoval české země až do 14. srpna 1436, kdy se ujal vlády Zikmund Lucemburský. Císař jmenoval Aleše "pouze" nejvyšším písařem a dal mu do zástavy čtyři vesnice opatovického kláštera. V roce 1440 byl Aleš mezi zemany, kteří volili svého krále. Jeho dva synové, Aleš starší a Aleš mladší, prodali panství Janu Zajícovi z Hátmburka. Jan se vybouřil v roce 1467 jako člen Zelenohorské jednoty proti Jiřímu z Poděbrad, a proto Hradečtí vytáhli k vřešťovskému hradu a po nějaké době obléhání ho dobyli a pobořili.

Kordulové ze Sloupna

Neví se, za jakých okolností se dostal hrad do vlastnictví Kordulů ze Sloupna, kteří na Vřešťově sídlili déle než půldruhého století. Jako první se připomíná Věnek Kordule ze Sloupna s manželkou Eliškou. Jejich potomci se o velké panství často dělili. Nápis na náhrobní desce v kostele potvrzuje, že je zde pohřben další z rodu - Věnek Kordule ze Sloupna a jeho manželka Johanka Kordulová. Oba zemřeli někdy

na počátku 17. století. Věnkův syn Zikmund Jindřich se účastnil v roce 1618 stavovského povstání, a proto byl jeho statek odsouzen k manství, ale Zikmund Jindřich se tomu dlouho vyhýbal. Po jeho smrti v roce 1638 královská komora zkonfiskovala statek i hrad.

Ostatní majitelé

Za administrátora byl určen Gerhart Lux z Luxensteinu. Již před jeho smrtí hrad pustl. V roce 1675 prodala komise vř. statek generálu císařské jízdy hraběti Janu ze Šporku, který připojil Vřešťov k hořinečskému panství. S ním měl Vřešťov společné dějiny až do poloviny 19. století. Pustý hrad chátral, zdi se sesouvaly z kopce a lidé také pomáhali - odnášeli si kameny z hradu na stavbu svých domů. V 18. stol. zbylo z hradu jen několik položbořených zdí a jeden provalený sklep. To už vřešťovské panství držela císařská rodina. V roce 1863 ho prodala Janu Liebigovi, továrníkovi z Liberce, který u bývalého hradu postavil verandu., kde se pořádali tzv. Besedy a koncerty. U pramene železité vody chtěl postavit lázně, ale nakonec od toho ustoupil. Liebig prodal smiřické panství i s Vřešťovem c.k. rodinnému fondu, který ho držel až do vzniku Československé republiky v roce 1918.

Městys Vřešťov

Městys Vřešťov býval lidnatějším a zámožnějším městečkem, ale kolem roku 1650 měl jen 33 domů a 180 obyvatel. Konaly se zde výroční i dobytčí trhy. Do 17. stol. obyvatelé využívali různá privilegia, ale poté je páni zrušili a na náměstí postavili pranýř. Provinilci se přivazovali ke dvěma železným kruhům. O využití pranýře dodnes kolují různé pověsti. Dalšímu rozvoji městyse bránily různé pohromy, především požáry. V roce 1720 na den sv. Stanislava lehlo celé městečko popelem. Po druhém největším požáru, kdy 16.6.1819 udeřil blesk do domu č.32 a zabil dvě děvčata, shořelo 32 stavení, kostelní věž a škola, upadl Vřešťov do chudoby a musel prodat svá práva zčásti Hořicím, zčásti Dvoru Králové za malé odškodné.

Konec století a období před válkou

Vřešťov stál na hranicích hořického, jaroměřského a královedvorského okresu. Do října 1903 patřil k c.k. hejtmanství v Hradci Králové. Od 1.10. začalo úřadovat Okresní hejtmanství v Nové Pace, které vzniklo ze soudního okresu hořického odděleného od hejtmanství jičínského, i když byly Hořice lidnatější a kulturně vyspělejší. V roce 1910 se zřídila v Hořicích expozitura, aby se vyhovělo obyvatelům Hořic a okolí. Tato pobočka zde působila až do roku 1928. Městys Vřešťov se skládá z Velkého Vřešťova ležícím na pravém břehu řeky Trotiny, Malého Vřešťova ležícího na levém břehu řeky Trotiny a pod vř. hradem, a osady Čenice. Celý Vřešťov v roce 1900 čítal 99 domů, 559 Čechů a 5 Němců. V roce 1904 to bylo již 105 domů, 662 obyvatel, ale v dalších letech se počet občanů jen snižoval.

Založení pošty

Vřešťovští občané jako jedni z prvních v okolí založili v r. 1873 poštu. Jan Jaroš se stal prvním poštovním výpravčím. Pošta poskytovala své služby do 12. 1. 1882. Provoz pošty byl obnoven ještě téhož roku (1.11.) a nepřerušeně působí dodnes. Mezi prvními poštovními výpravčími se vystřídali: Weis (do 31.7. 1888), Pokorný (do 31.1. 1889), Petříček (do 30.6. 1890), Puman (do 31. 5. 1891), Syruček (do 30.11. 1891), Jan Hrnčíř (do 1.12. 1891) a další.

